

День Збройних Сил України відзначається щорічно 6 грудня – у день ухвалення в 1991 році закону України «Про Збройні Сили України». Професійне свято захисників Вітчизни символічно поєднує нинішніх захисників Батьківщини та славетних, нездоланих воїнів, які у минулі часи здобували бойову славу.

День Збройних Сил України та День волонтера

У Дніпропетровську відзначили День Збройних Сил України, а також День волонтера

У дніпропетровському аеропорті з нагоди свята військовиків і волонтерів вітало керівництво області та військових частин. Зі зворушливими номерами виступали дитячі колективи, а наприкінці вечора заспівала народна артистка України Руслана Лижичко.

Заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Геннадій Корбан зазначив, що вперше у Дніпропетровську це свято відзначається так урочисто й піднесе-

но: «Сьогодні знаковий день, тому що весь народ і вся країна покладають на нашу армію. Нації захисники віддають для захисту нашої країни найдорожче, що у них є, – життя. Тому ми всі маємо вклопити їм в ноги. Влада сьогодні повинна зробити все для того, щоб подвиги герой не були забуті. Ми маємо забезпечити армію і вирішити соціальні проблеми тих, хто захищає Батьківщину».

На патріотизму України. Волонтери добровільно, за власні гроші допомагають армії, збирати продукти харчування, привозять бійцям бронежилети, іноді навіть ризикуючи життям, доставляють все це на передову», – підкреслив радник голови облдержадміністрації Борис Трейгерман.

На Дніпропетровщині стартував проект військово-патріотичного виховання «ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ»

У проекті візьмуть участь 25 навчальних закладів різних районів області. За підсумками навчань буде створено спеціальний план-роздріл, який передбачає посилення військово-патріотичного виховання в школах.

Першою базою комплексних тренувань стала Підгородненська СЗШ № 2. Протягом дня у Підгородному майже сто старшокласників із чотирьох місцевих шкіл взяли участь у практичному курсі заняття: збрали і розбирали автомотоцикл Калашников та пістолети Макарова, вивчали механізми дії мін і гранат, практикувалися у наданні першої медичної допомоги та доводили обізнаність на предметах військової амуніції.

Про основні правила безпеки під час тренувань і в разі реальної загрози школярам розповідали їхні вчителі. До тренувань у Підгородному долучилися вісім викладачів профільного предмета.

Більшість практичних матеріалів, зокрема зброю та військове спорядження передали командирі батальйонів «Придніпровсь» та «Дніпро-1».

Навчально-виховний проект «Захист Вітчизни» передбачає участь у ньому як хлопців, так і дівчат. Комплексне навчання складається із чотирьох уроків по 45 хв. За програмою заходу учні вивчають водночас кілька предметів: історію України, географію, «Захист Вітчизни», медико-санітарну підготовку.

Практичні заняття відбуваються у різних школах щочетверга протягом 2014-2015 н.р.

Правила пожежної безпеки при підготовці та проведенні масових заходів

Вимоги до організації заходів з великою кількістю людей

При кількості учасників заходу понад 50 осіб слід використовувати приміщення, що відповідають вимогам будівельних норм, не мають на вінках глухих грат, розташовані не вище другого поверху в будівлях із перекріттями з горючими матеріалами і забезпечені щонайменше як двома евакуаційними виходами.

Килимі, килимові доріжки й інші покриття підлоги у приміщеннях з масовим перевуванням людей повинні надійно кріпітися до підлоги і бути помірно небезпечними щодо токсичності продуктів горіння.

Особи, яким доручено проведення святкових заходів, зобов'язані ретельно оглянути приміщення та переконатись у їхній відповідності до вимог протипожежної безпеки. Зокрема, слід перевірити наявність необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння, справність засобів зв'язку, пожежної автоматики та сигналізації.

Також необхідно перевірити стан евакуаційних шляхів і виходів, упевнитись у тому, що вони відповідають таким вимогам:

- вільні, нічим не захаращені і можуть забезпечити безпечно евакуацію людей;
- підлога на шляхах евакуації не слизька;
- кількість і розмірі евакуаційних виходів з будівель і приміщень, їхні конструктивні й планувальні характеристики відповідають вимогам будівельних норм;
- двері на шляхах евакуації відчиняються назовні – в напрямку виходу з будівель (приміщень);

- якщо у приміщенні є люди, то двері евакуаційних виходів мають зачинятися лише на внутрішні засувки, що легко відміниться;
- сходові марші та майданчики мають справні огорожі з поручням.

На випадок вимкнення електроенергії персонал будівлі, де у вечірній і нічний час можливє масове перевування людей, повинен мати електричні ліхтарі. Кількість ліхтарів визначає адміністрація, зважуючи на особливості об'єкта, наявність чергового персоналу та кількість людей у будівлі.

• ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ •

Рекомендується:

- обмежити пересування, особливо в сільській місцевості;
- за змоги не війдіжати на власному автомобілі, а при потребі користуватися громадським транспортом;
- виходити з будинку /квартири/ у разі, якщо це вкрай необхідно, використовуючи при цьому відповідні взуття та одяг;
- пересуваючись пішки, рухатися розчиненими та посипаними піском доріжкам;
- не наблизжатися відразу до будинків і споруд, з даху яких може впасти велика маса снігу або крига, а також – до рекамних щитів та інших габаритних і небезпечних конструкцій;
- переходити вулицю лише у місцях пішохідних переходів і бути при цьому дуже уважним;
- бути обережними поблизу дорожньої техніки, яка проводить снігоочисні роботи (найкраще це ділянку вулиці перейти в іншому місці);

За інформацією департаменту взаємодії з правоохоронними органами, цивільного захисту та оборонної роботи облдержадміністрації

ХІМІКИ – АРМІЇ

Доцент кафедри фізичної хімії Українського державного хіміко-технологічного університету Богдан Мурашевич розробив проект

«Нові перев'язочні матеріали для дезінфекції відкритих ран і зневажлення води».

Проект посів II місце на конкурсі «Молоді вчені – Дніпропетровщині». Обласний грант у розмірі майже 43 тис. грн вчений витратить на вдосконалення та реалізацію свого проекту.

Завдяки зневажальним вимогам властивостям використання таких перев'язочних матеріалів у польових умовах не лише дизайн-фіксує поверхню ран, а й запобігає повторному інфікуванню під час транспортування поранень.

«Це волокно завдяки звичайним хімічним процесам перетворюється у дезінфікуючий засіб, який має дві форми: вата і так зване голкопробивне волокно (тканина). Суть проекту в тому, що «підшивається» і «мобілізується» активний хлор над полімерним носієм. Використання такого волокна унеможливлює подальше зараження рані. Крім того, з такого матеріалу можна виготовляти одяг для солдат. Навіть у жахливих умовах, мокнучи під дощем тощо, брудні часточки, які потрапляють на цей матеріал, будуть виділяти активний хлор. Це перешкоджатиме розвитку мікроорганізмів, грибків і бактерій. Продукт даст величезну користь», – повідомив Богдан Мурашевич.

Новизна винаходу – у відсутності потріблення в водне середовище та на поверхні ран органічних сполук – носіїв активного хлору або катіонів металу. Це безвідходна технологія одержання дезінфікуючих розчинів, адже полімерний носій здатен відновлювати свою активність.

За словами Богдана Мурашевича, на Дніпропетровщині є мінімум три підприємства, які здатні втілити його розробку. Аульський водовід, Дніпрорєзинський засотній завод і Дніпродзержинське ВАТ «Смолі».

Правила поведінки

у складних погодних умовах зимового періоду

• вдома, використовуючи аварійні засоби освітлення, опалення та приготування їжі, дотримуватися відповідних правил безпеки;

• з початком робіт дорожніх підрозділів чи аварійно-рятувальних підрозділів ДСНС з ліквідації наслідків сніговій, необхідно виконувати розпорядження організатора робіт та діяти за його вказівками;

• якщо ви перебуваєте на холоді і найближчим часом не в змозі дістатися до населеного пункту або теплого приміщення, розпаліті вогнище, уникайте відмороження та замерзання! Для цього – рухайтесь! Руки на холоді посилюють кровообіг і сприяють зігріванню тіла. Не торкайтесь оголеною шкірою металевих предметів: у морозну погоду це може викликати ширше відмороження;

• пильнуйте за тими, хто поруч із вами (перш за все – за дітьми, літніми людьми та хворими), при потребі – допоможіть їм.

У разі потреби телефонуйте до рятувальної служби за номером 101.

ПОДАРУНКИ ДО НОВОРІЧНИХ І РІЗДВЯНИХ СВЯТ

Діти, чиї батьки служать або загинули в АТО, отримали солодкі подарунки від голови обласної державної адміністрації Ігоря Коломойського.

«Новорічні та Різдвяні свята завжди асоціюються із подарунками від батьків, дідуся та бабусь. Цьогоріч багато жителів нашого регіону стали на захист рідної землі. Не всі діти зустрінуть Новий, 2015 рік разом із татом і мамою. Хтось із батьків загинув, або перебуває у шпиталі, хтось – захищає нашу країну від ворога. Для їхніх дітлахів керівництво області підготувало солодкі пакуночки», – сказав радник голови облдержадміністрації Олексій Салкоч.

Солодощі отримали діти військовиків 194-го понтонно-мостового загону, військової частини А-4608, обласного військового комісаріату, 26-го об'єднаного загону, військової частини А-4615, Дніпропетровського зонального відділу військової служби правопорядку, ГУМВС, ТО «Національна гвардія України», військової частини А-1126, а також діти міліціонерів, які беруть участь у боях за Україну.

А ще були мистецькі подарунки: вистава «Сніжна квітка», музичні композиції ансамблю «Дніпровська варта» та новорічні вітання Діда Мороза і Снігуроньки.

«Хочу, щоб наша молодь жила в щасливій країні, яка називається Україна. В державі, яку нам дав Бог. Успішний, що все буде добре. Зі святом вас!», – сказав начальник Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Дніпропетровській області Віталій Глуховеря.

За інформацією прес-сектора департаменту освіти і науки облдержадміністрації

Учні Дніпропетровської спеціалізованої середньої загальноосвітньої школи № 9 з поглибленим вивченням англійської мови привітали з Новим роком бійців, які лікуються у шпиталі.

Діти подякували солдатам за геройський, побажали міцного здоров'я і передали їм подарунки, виготовлені власноруч: маленькі декоративні ялинки, теплі шкарпетки, макюнки, пригостили геройів до машовою випічкою та мандаринами.

Разом із дітьми завітали до шпиталю, щоб привітати бійців з новорічними свята, радник голови облдержадміністрації **Борис Трейгерман**. Він зазначив: «На жаль, бійці не можуть зустрітися з Новим Ріком вдома, але маленькі символічні подарунки

які передали діти, доказ того, що вони не покинуті, не самотні. А коли бійці відчувають підтримку не лише своїх близьких, але і простих незнайомих людей – перемогти на-багато легше».

Учні Дніпропетровської спеціалізованої багатопрофільної школи № 23 із поглибленим вивченням англійської мови привітали військових з Новим роком: передали 1 тисячу пряників танкістам 93-ї окремої механізованої бригади, які найближчими днями вирушають до зони АТО.

Це не перша акція, яку організували учні школи на підтримку української армії. Із літа діти регулярно проводили благодійні ярмарки та акції, а на зароблені гроші купували необхідні речі для бійців АТО. Акцію ініціювали самі школярі. Вони вручали «кіборгам» пряники у вигляді ялинок.

«Сьогодні я побачив сотні дитячих очей, які дивилися на наших «кіборгів». Слов, які діти сказали солдатам, ишли від серця. На подарованих пряниках написані найпоташніші побажання, які дуже важливі для кожного воїна на передовій – «Повертайся живим». Нашим сусідам варто зрозуміти: якщо у нас є такі діти й такі «кіборги», то перемоги нас неможливо», – сказав радник голови обласної державної адміністрації **Борис Трейгерман**.

Заступник командира танкової роти 93-ї окремої механізованої бригади, старший лейтенант **Іван Начовний** зізнався, що підтримка від малечі суттєво підвищує моральний дух бійців. Він пояснив це кількома «фенічками», зробленими дитячими руками,

які завжди носять з собою, і розповів: «Діти частенько передають нам власні вироби і всіляку смакоту для бійців, а це, напевно, найважливіше для солдата. Поробки я роздаю особовому складу. Їх вішують у танках – як обереги в автомобілях. У кожен талісман вкладена часточка душі дитини, її енергетики. Це добраче підтримує хлопців і допомагає долати щоденні труднощі. Там, на передовій, ми перебуваємо саме заради наших дітей».

Учні підготували «кіборгам» концерт, під час якого склали велику карту України.

Для бійців АТО вихованці Дніпропетровського центру дитячої та юнацької творчості Самарського району передали разом із новорічними прикрасами та подарунками 60-метрову камуфляжну сітку.

Це вже п'яте масштабне маскування приладдя, яке діти відправляють на передову. Школярі обіцяють навчитися робити ще й так звані «костюми лісівників» і виготовити їх близько сотні.

У пакунки для воїнів поклали ляльки-мотанки, спеціальні обереги з листків кукурудзи і традиційні листи-талісмани.

Як створюють різні подарунки для бійців, вихованці центру продемонстрували під час «майстер-класів».

«Бійці таки подарунки беруть охоче, вішують їх собі над ліжками. Усі ці речі вони ретельно бережуть, намагаються не залишити і привозять із собою додому, на ротацію, а коли йдуть назад, в зону АТО, – забирають із собою. Я у说服нений, що дитячу енергетику, тепло сердець, яке вони вкладають у кожну річ, бійці відчувають найідуше», – розповідає волонтер Руслан Мороз.

Подарунки від Святого Миколая

казки

Книжки допомагають благодійності

Шановні друзі!

Маємо чудовий «миколайчик» для вашої малечі – збірку чаювінських казок і правдивих історій, що відбуваються напередодні найулюбленішого дитячого свята – дня Святого Миколая, коли діва – на кожному кроці, а добро завжди перемагає зло.

Цю збірку, укладачем якої є дніпропетровська дитяча письменниця Еліна Заржицька, створили українські письменники з усіх куточків нашої великої країни – від Харкова до Дрогобича та Мукачева і навіть з-за кордону – Чехії, де зараз мешкає журналіст та письменниця Олена Лань і далекого американського континенту, де понад десять років живе член НСПУ Оксана Маковець.

Книжка долучилася до благодійної акції: за її допомогою ми збирасямо гроші для наших солдат, які зараз виборюють українську незалежність на сході України в зоні АТО.

Шукайте збірку на сайті [Kassiopeya](http://store.kassiopeya.com/product_info.php?currency=RUB&products_id=1395) за цим посиланням: http://store.kassiopeya.com/product_info.php?currency=RUB&products_id=1395 або на play.google.com і books.google.

В наших планах – видати збірники «Новорічна казка» та «Різдвяна казка». Кошти від них також підуть на благодійність.

Ніна СЛЮСАРЕНКО, головний редактор видавництва «Кассіопея», Київ

Ювіляри року

ЮВІЛЕЙ ПИСЬМЕННИКІВ НАШОГО КРАЮ

Дніпропетровська обласна організація Національної спілки письменників України (ДОО НСПУ) відзначила своє 80-річчя.

Святкові заходи відбулися 10 грудня 2014 року у Палаці культури Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Дирекція Палацу взяла активну участь у підготовці вечора і музичних вітань – виступів молодіжних колективів студентів ДНУ.

У святково прикрашений залі зібралися всі небайдужі до Його Величності Слова: літній молоді, заслужені літератори і початківці, пенсіонери і студенти, журналісти і композитори... Найбільше було студентів, адже Слово потрібне нашій надії і нашому майбутньому – прекрасній юні.

Відкрив святковий вечір в. о. голови ДОО НСПУ, письменник, поет, публіцист Володимир Луценко, який розповів про історію Дніпропетровської письменницької організації. Він наголосив: «Від часу створення письменницької організації Дніпропетровщини її доля перепелася з долею українського народу. Зазнала вона і злетів, і падінь, на собі відчула жахіт «розстріленого відродження». У 1937 році над Спілкою вчинили розправу. Одних письменників розстріляли, інших запотрошили в сибирські табори. Але переслідування не змогли знищити національну свідомість і воледобний дух письменників-патріотів. Дніпропетровська організація була тим духовним осередком, в якому створювалися Народний Рух України, товариство «Пробіг»...

Дніпропетровщина ніколи не була літературною провінцією. У нашому ріднокраї розвинулися таланти світового масштабу: Валер'ян Підмогильний, Олеся Гончар, Павло Загребельний та багато інших.

У своєму виступі В. Луценко процитував французького письменника і філософа, лауреата Нобелівської премії Альберта Каміо: «Кожен художник

прикутий до галерії свого часу. Він має змириться з цим, навіть якщо йому не подобається, що там тхін оселедець, дуже багато наглядачів і до того ж курс взятий невірно. Ми у відкритому морі. Художник, як і всі, мусить веслувати. Тобто має жити і творити».

Цей образ характеризує і діяльність письменницької громади в нинішніх умовах: хоч і складно, хоч і важко, але письменник мусить «гребти» – тобто жити і творити.

З радістю можемо стверджувати: творчий доробок наших письменників високо оцініо і Національна спілка

Добрими словами згадали присутніх тих, хто очолював ДОО НСПУ у різні роки.

Оплесками вітали виступи ветеранів красного слова: Олександра Завгороднього, Олеся Омельченко, Григорія Гарченка, Людмили Левченко, Анатолія Шкляра, Олександра Твердохлеба, Володимира Сіренка, Сергія Бурлакова і новообраних членів НСПУ – Семена Заславського, Олександра Кутняка, Ніні Хіль...

Ознайомити присутніх із творчістю всіх письменників не вдалося за браком часу, адже у складі спілки нині 53 особи.

письменників України. Адже на запрошення письменницької громади завів шановний гость із Києва – перший заступник голови НСПУ, український поет, прозаїк, публіцист, громадський, політичний і державний діяч, доктор філософії в галузі політології Володимир Швошкінний. Печесний гость привіз вітання і 10 почесних відзнак від новообраних голови НСПУ Михаїла Сидоревського, київських письменників-братів і особисте – поетичне.

Привітали письменників зі святом директор департаменту культури та туризму, релігії і національностей облдержадміністрації Наталія Першина, заступник начальника управління культури і мистецтв міської ради Людмила Кудряшова, голова ДОО Національної спілки журналістів, головний редактор газети «Вісти Придніпров'я» Олексій Ковалчук, член ДОО Національної спілки композиторів України, музикознавець, кандидат філософських наук Наталія Тарасова.

Вітання від ректорів передали представники двох найстаріших і найшанованіших вишів: Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара та Національного гірничого університету.

Обласне відділення Спілки радянських письменників України (так називалася тоді Спілка) у складі 7 осіб було створено 26 листопада 1934 р. Очолив організацію поет Петро Харlamov.

Петро Георгійович Харламов народився 28 червня 1901 р. у Дніпропетровську. Працював на Брянському заводі. Брав участь у громадянській війні. З 1931 р. – кандидат у члени ВКП(б). Друкувався в журналах «Зоря», «Штурм», обласних газетах. У 1933 р. вийшла поетична збірка «Эхо эпохи» (рос. мовою). Заарештований 17 серпня 1936 р. Постановою Особливої наради при НКВС від 15 січня 1937 р. Харламова засудили до 5 років позбавлення волі за те, що «він був учасником контрреволюційної троцькістської організації і проводив антирадянську діяльність». В акті про смерть П. Харламова зазначено, що він перебував у Північно-Східному виправно-трудовому таборі, де і помер в стапіонарі 19 березня 1940 р. від паралічу серця.

Дніпропетровську обласну письменницьку організацію в різni часi очолювали:

1934-1935 – Петро Харламов
1935-1937 – Микола Чубураев
1937-1941, 1945-1948 – Олександр Білінов (Бейлінов)
1948-1960, 1966-1968 – Сергій Завгородній
1960-1966 – Михаїло Нечай
1968-1979 – Федір Залата
1979-1989 – Сергій Бурлаков
1989-1993 – Валентин Чемерис
1993-2002 – Віктор Савченко
2002-2012 – Леся Степовічка (Шуманн)
2012-2014 – Михаїло Кудрявцев

На колективному фото: Дніпропетровська спілка письменників. 15 лютого 1937 р.: 1-й ряд зліва направо – С. Ахматов, О. Білінов, Й. Пустинський, М. Чубураев, О. Шлота, В. Роздольський, М. Шехтер, М. Альбертон; 2-й ряд зліва направо: М. Мінсько, М. Шлома, М. Строковський, Е. Горфин, Д. Демерджі, Г. Кот, Ю. Рудштейн, Й. Саповський.

За матеріалами сайту: «Літературна Дніпропетровщина» та Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. Яворницького.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА, член Національної спілки письменників України та Національної спілки журналістів України

ПАТРІАРХУ СІЧЕСЛАВСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ – 95!

5 грудня виповнилось 95 років поету, прозаїку, драматургу **Миколі Миколаєнку**.

Народився Микола Антонович Миколаєнко 1919 року в селі Мар'янівка Криворізького району. Навчався у Мар'янівській початковій школі, Лозуватській СШ № 1, Криворізьких СШ № 10, 15, 16.

Працював директором школи, редактором криворізької міської газети «Червоний гірник», головним редактором Дніпропетровської студії телебачення.

Член Національної Спілки журналістів України і Національної Спілки письменників України з 1958 року.

Своїх дружів Микола Антонович зібрав у гостинній залі Дніпропетровської обласної бібліотеки для молоді ім. М. Свєтлова. Ведучу вечора – директор закладу Ольга Матюхіна підготувала для шанованого гостя чимало сюрпризів: виставку його книг, цікаву відеорозповідь, створену на основі дитячих і юнацьких фото поета, цитат із книг, фактів біографії.

Дорогого гостя вітали члени обласної організації НСПУ, Конгрес літераторів України (КЛУ), фахівці обласних і міських бібліотек, рідні, друзі та вдячні читачі.

Вітаючи старшого колегу по перу, виконувач обов'язків голови ДОО НСПУ Володимир Луценко висловив надію, що наступний – 100-й – ювілей Микола Миколаєнко зустріне таким же бадьорим,

енергійним, сповненим творчої наснаги, як і цьогоріч.

І це побажання нікого не здивувало. Бо приєднанім знані поет подарував 46-ту свою книгу – збірник «Усмішка Джоконди».

Керівник обласної організації КЛУ Людмила Некрасовська вручила пану Миколі подику за багаторічну творчість і співдружність, а Олена Швець-Васіна – член КЛУ, композитор і співачка, подарувала шанованому митцю дві пісні на його відзначення: «Свіча Душі» і «Знак молодості».

Член НСПУ і КЛУ, шеф-редактор міжнародного літературного альманаху «Форум» Олександр Кутняк привітав ювіляра премією новиною: невідомий вийде відомий «Форум».

Кожен присутній мав за честь сказати теплі слова або виголосити вірш, присвячений видатній події.

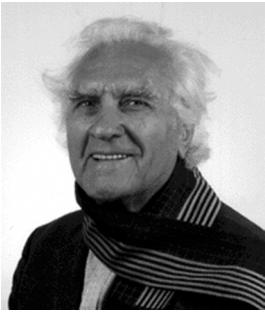
Але найкраще побажання висловила правничка поета у найкоротшому вітальні. Мала голосно закричала: «А-та-ту, ду-ду!» Донька пана Миколи і бабуся малої переклала нам цей «спіч»: «Ти найкращий у світі! Ми дуже тебе любимо. Живи нам на радість до 150 років!»

Насамкінець зустрічі фотограф зробив колективне фото, яке залишиться нам на згадку на довгі літа – я пам'ять про непересічну подію.

(Детальніше про життєві шляхи та творчість шанованого ювіляра можна дізнатися з інтерв'ю «Микола Миколаєнко: «Закохано дивлюсь на світ...» <http://knyhubachennia.com/?category=2&article=1524>).

*Допоки слово у вогні гарнуло,
дозвіллюмуть мої пісенні береги.*

Микола Миколаєнко

Микола Миколаєнко – один із найвидоміших і найцікавіших письменників Придніпров'я, член Національних спілок журналістів та письменників України. Його твори можна вважати своеєрідним літописом складної та яскравої, багатої на випробування епохи середини ХХ – початку ХХІ ст.

До літератури Микола Антонович долувався рано. В юності писав поезії, потім захопився прозою та публіцистикою. В 1956 році побачила світ повість «На лінії вогню» і збірка поезій «Тепловій». Працював письменник і в царині драматургії (н'єси «Мар'ян», «Іду з тобою»). Микола Миколаєнко – автор повістей «Таї зиваються ріки», «Чорна лебідка», «Ставка – все життя», «Тайник на антресолях», багатьох нарисів, сценаріїв телевізійних спектаклів і передач, книжок публіцистики «Береги твоєго щастя».

Та, перш за все, Микола Миколаєнко – поет. Світ побачили поетичні збірки: «Патеріца», «Віно», «Заміцерла», «Чорнотоп», «Ерго... Отже...», «Вечірний блоз», «Холодна осінь», «Тестамент», «Заміноване поле», «Мудрий дар», «Місячний камінь», «Крила Ікара», «Радість – яко мудрість», «Велика тайна», том вибраного «Вишваніка від свішану», двокнижка «Сад Кохання», чотиритомні «Віща Зоря» та ін.

Микола Миколаєнко – лірік, і публіцист, і пейзажист, і філософ. У збірках останніх років яскраво втілена громадянська позиція автора. Любов до Батьківщини – це одна з найважливіших струн поетової душі. «Україна – ось мій Всесвіт! Сенс моєgo буття!» – гордо виголошує Микола Антонович. Проте Любов до України неминуче переplітається з тривогою за її долю. Як справжній патріот поет занепокоєний тим, що жорстока раціоналізація суспільства вбиває в людях нікрайні почутия, принципи. Гострим болем відчувають у серці такі рядки:

*Моя Дерзкава в яні у синкопі –
трясій недузі... Чим зарадити її?
У парасуті струхляві строти –
чатує смерть у хмарі грозовій.*

Микола Миколаєнко палко вірить у силу та мудрість свого народу, закликає його до рішучості в скрутні часи:

*O, видужай, все витримай, народе,
Мицці, жарточки, немож сікат!
І не спинай визволного походу –
Через Крааль – у світлу даль...
Докуї Дерзкаву пекторал!*

Важливі місце у творчому доробку Миколи Миколаєнка належить філософській ліріці. Роздуми про сенс людського буття, пошуки істини, проблема відповідальності мітця перед словом бентежать автора, відтворюючи у його влучних, довершених рядках. Читаючи вірші Миколи Миколаєнка останніх років, мимоволі запитуєш себе: як може людина на десятому десятку (!) бути такою

МАГІЯ ПОЕТИЧНОГО СЛОВА

5 грудня 2014 року виповнилося 95 років від дня народження Миколи Антоновича Миколаєнка.

З нагоди ювілею письменника лабораторія української мови і літератури Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти спільно з відділом освіти Криворізької районної міністерства підготували шкільну літературну передачу на обласному радіо за участю учнів Лозуватської СЗШ № 1 імені Тараса Григоровича Шевченка Криворізького району.

Передача вийшла в ефір 5 грудня. Керівники методичних об'єднань учителів української мови і літератури, директори шкіл організували прослуховування тематичних шкільних радіопередач її читання поезій Миколи Миколаєнка на уроках вивчення творчості письменників краю.

Лідія ПІСКОРСЬКА, завідувач лабораторії української мови і літератури ДОІППО

емоційною, вимогливою до себе і доброзичливою до інших? Певно, завдяки невичерпній молодості поетової душі:

*Хоча старий і тілом занепав,
Я духом укріпився нездоланно.*

Чекаю засвіт молодих заєрав,
Життя нові штурмую держко грани.

Поєт усвідомлює, що найцінніше його надбання – це чисте сумілля, шляхетні вчинки і любов близьких людей. «Я з юності і честь свою, і сівость береjkу, тої проривалася крізь густі підступні сімі», – з гідністю говорить автор. Справжній лицар і в поезії, і в житті, він прагне передати свій досвід людям, підказати їм шлях до самовдосконалення. Саме тому Микола Миколаєнко не боїться в своїх віршах порадити читачеві: «Не дозгани. Не позичай. Пощади не проси», «Не хвались перемогами в коханні», «У дружів щирі вади не шукайте», «Усе відкінувши, кохання збережи». Легкий дидактизм, що присутній у багатьох віршах автора, не призначує читача а навпаки, – допомагає доторкнутися до скарбів поетової душі.

У Миколи Миколаєнка є чимало віршів, присвячених роздумам про долю мітця, про відповідальність поета перед Словом. Поезія для нього – це постійний пошук, духовне самовдосконалення. Творче кредо автора найяскравіше відтворено у вірші «Воскресіння»:

*Немов актор у кожному спектаклі, –
у віршах воскресаю я щораз.*

Відроджується кріпалька по краплі, карата набираю, як алмаз.
Як скульптора

*штворює скульптура, –
Мені дають життя мої пісні:
В поезіях жасаю верхотури,
Як Паганіні – в скрипковій струні.*

Микола Миколаєнко – поет яскравого громадянського звучання, він любить ясність, не боїться «розжовувати» до кінця свою думку і резюмувати висловлене афористичним рядком у кінці твору.

Поєт прагне донести до читача свою наболілу думку, збурити її душу, змініти його віру в Добро.

Любов до Батьківщини – моральна основа світогляду М.А. Миколаєнка. У цьому почутті концентруються і набувають широти всі країни духовної порівняння людини: любов до минулого, поцінування сущого, творчий злет:

То що снаги, що сили додають?

Висока віра і людей козацький дух!

Вони підносились крутий

дев'ятим валом –

щоби не стух

животворящий вічний рух...

О, землі України, я разом з тобою

так добре почуваюся усі літа!

Нам, битим-перебитим

горем та бідою, –

далъ золота граде,

блакитна висота.

У вірші «Народе мій» (збірка «Заміцерла») поет закликає земляків підвестися колін, відчуті свою гідність, бо «нам хоробрості ніч нозичати», адже «ми спають космік Добуша й Сірка»: «Очімось! Невже такі остали, що власну гідність кволі осягнути?

Брехню чужинську
вдаємо за мудрість,
богів чужих впускаємо у душу...
Народ мій, вістростуйся уповні,
не дозволій собою помікнати!

Як справжній патріот, поет турбуються про відродження нашої славної історії:

*Нехай відродиться Історія моя –
уся, а не окрадена чи втяті!*

Нехай і правда наша воязія –

яка не є, а тільки не щербата!

Історія для поета – голос ків, який дає пораду нащадкам, допомагає розібратися у проблемах сьогодення, застерігає від помилок і поразок.

Вірш «Намисто Україні», «Гадюча», «Село Любов», «Мудрість вижити і жити» сповнені болем поета за долю села, землі, Батьківщини.

Рядки поезій Миколи Миколаєнка пломніють любов'ю до людей. Його душа – ніжна й лагідна, а головне – циара. Поет не пускає до неї віддай і розчарування. Поезії вихлюпуються з поетових грудей, як сонячні веселки. Така його книга «Велика тайна», присвячена людині – «великій тайні». Вона – муз поета сповідів у рік свого дев'яностоліття:

Мене почути Небеса Ясні,

то я їх живу, не знаючи спочину:

творю свої кодовані пісні,

все далі в глиб душі людської лину.

Людина – Всесвіт! Безкінечна глиб!

Якби їх хоч крихту осягнути, –

о, як щасливо жити ми могли б,

яко велично у Світ стищуті!

Поезії збірки «Ерго... Отже...» – про долю народу, про супіль-

ство, де в моді «біжутурія по-різних обіянок».

У збірці поет тримає курс на війній порт Мрії, де все злилось у війну музичну, – читав відчуже «співучих арф ліричні вири». Поет шукає слово, сповнене краси, широти, доброти, тому струни його натхнення «не рокочуть всу» – ні в громадянській поезії, ні в ліриці кохання. «Дивлюсь на світ здивовано і дерзко», – пише поет. І це засвідчує його вірш, сповнені снаги молодості.

«Заміцерла» – книга сповідальних поезій, написаних у різni роки, вражає розмаїттям тематики, обр亚洲nnoю фактурністю, що має родовід з глибинних традицій національного художнього мистецтва, которое не терпить жодної фальшиві і псевдономівства. Тут поет безкомпромісний і непідкупно-правдивий. Він є істинним патріотом і має мужність не лукавити, а називати реції своїми іменами.

«Заміцерла» – книга сповідальних поезій, написаних у різni роки, вражає розмаїттям тематики, обр亚洲nnoю фактурністю, що має родовід з глибинних традицій національного художнього мистецтва, которое не терпить жодної фальшиві і псевдономівства. Тут поет безкомпромісний і непідкупно-правдивий. Він є істинним патріотом і має мужність не лукавити, а називати реції своїми іменами.

Кожне покоління українського народу шанує Т. Шевченка по-своєму. Микола Миколаєнко присвятив йому ділтих «Окраса нації». Перший вірш називається «Перед пам'ятником Шевченкові», другий – «Тарас».

*Тарас Шевченко – сівость України.
Її душа. І Божий оберіг.*

Він – в коханні хати,

в кожній кураїні:

нема Шевченка – то приходить гріх.

Кріпацький син –

жити не хочтів зістоду

і підймав з колін увесь народ.

Він – син народу. І судьба народу.

Його Пророк. І Вождь.

I Сам Господь.

Народжується діти

вже з Тарасом –

з колиски чують слово Кобзаря.

Він – гордість наша. Нації окраса.

І кровний брат правічного Дніпра.

Провідні мотиви інтимної лірики М. Миколаєнка традиційні й вічні як світ: мрії про кохання, перше розчарування, щастя та тривога злого почуття. Але ці мотиви талановитий і самобутній поет представляє у віршах по-своєму, іноді керуючись літературними традиціями, іноді відхиляючись від них. В любовній ліриці автора втілюються традиції чистоти й широтності взаємин, вірності й етичного максималізму. Кохання для поета – не іграшка, не спосіб похвалоти нерви, а беззинний дарунок долі. Звільнення кохання як сенсу життя – провідний мотив його любовної лірики:

Життя – кохання.

Поза ним – пустеля:

Коханочі, у світ вливачи зміст.

Тебе несуть одвічні сонця релі,
Квітуть добірстві зінка зліст.

Одним з джерел інтимної лірики М. Миколаєнка є пісенний клієн. Його вірші поклали на музику композитори Олександр Віленський, Олексій Івченко, Василь Сидоренко, Володимир Ярцев, Юзef Шимановіч, Наталя Серебрянна, Андрій Мунтян, Олена Швець-Васіна та ін. Одну з найкращих пісень – «Дикий мак» – написав Едуард Ханок. Розповідаючи про цю пісню, тодішній редактор газети «Зоря» Інна Барвінок зазначила: «Таким пісням судилося довге життя».

В цього поезія – і філософські узагальнення, і лірична гіпоттика, і цирість національного почуття. Кожен вірш поета – відкриття. А нове відкриття – це несподіванка, це диво. Своєю творчістю Микола Миколаєнко – у пошуку «причини неосмисленіх чудес».

М. Миколаєнко зосереджений на духовному, в нього майже про-світительське прагнення дати відповідь на питання: «Кий повинна жити сучасна людина?», «Якою вона має бути?». Він відкриває для себе і для читача ті «віdomі» істини, які – на поверховий погляд здаються відкритими, а насправді їх завжди повинна відкривати для себе кожна людина.

Письменник спонукає нас знати Ріднокрай, шукати чисті джерела. Адже тут – чарі рідної мови, мелодійної і співучої.

«Допоки слово у вогні гарнуло, дозвіллюмуть мої пісенні березі», – ці рідкі М. Миколаєнка могли стати епіграфом для його багатогранної літературної роботи. Бой є справді, слово поета настільки виважене в громадському сенсі, естетично ограничено, що збентежує, кличе до осмислення його екзистенції.

Життева мудрість художника створює ауру добра, з якої не хочеться вийходити. Ось вона, магія поетичного слова, ось чому пісенні береги можуть дзвеніти. І тому вірш у цілісній зізнання Миколи Миколаєнка – сина романтики:

*Живе в мені, як первісно, Добро:
Усе, що знаю, має тут притулок...
Реве та стогне душа мої, Дніпро
Медами б'є душі моїх вулик.*

Микола Миколаєнко глобоко відчуває цей світ – світ єдності та гармонії. Його творчість звичить як заклик до сучасників шукати себе, спонукає до роздумів над системою загальнолюдських цінностей, допомагає зробити висновки, що кожна людина має сягнути свого життєвого зеніту, піднявшись на вершину духовності.

Творчість М. Миколаєнка, нашого земляка і сучасника, спрямовує на правильну стежину в житті. Вірші дарують читачеві духовну поживу, щоб у наших думках не було зла, жорстокості, нікчемності, щоб просорли зерната доброго, людяного, великої душі.

Твори Миколи Миколаєнка є актуальними у нашій нелегкій час. Загатившись авторським ставленням до життя, читачі змінюють свої ціннісні орієнтації і світ такові, які відповідають нашим землякам.

Світлана ДИКА, учитель української мови та літератури Лозуватської СЗШ № 2, Криворізький район (за матеріалами науково-дослідницької роботи випускниці школи Олени Лаганівської, студентки I курсу Криворізького педагогічного інституту)

Духовне відродження

ПОКЛИКАНИЙ ПЕРШИМ

У «Повісті минулих літ» – стародавній вітчизняний літописний пам'ятці – збереглась оповідь про перебування на теренах нашої землі святого апостола Андрія Первозваного.

...Святий ученъ Христом після проповіді у Синопі прийшов до Корсуня (Херсонесу), звідки мав на меті відвідати Рим. Але спочатку піднявся Дніпро на північ і зупинився на Київських горах, де й благословив місцевість, воздигнувши хреста. Потім дистався Дніпром до Новгородських земель, звідки досяг землі варягів, а вже потім отреплив до Риму.

Є свідчення, що народився святий Андрій приблизно 8 року до Різдва Христового у містечку на березі Генісаретського озера – Віфсаїди. Батько, якого звали Іона, був рибалкою, мати займалася господарством і дітьми. Брат Симон (згодом апостол Петро) – шоста дитина у сім'ї.

Подорослівші, брати Андрій і Симон перебралися до Каїрнауму (великого на той час міста на березі того ж Генісаретського озера), де продовжували займатися рибальством.

Почувши про те, що на річці Йордан Іоанн Предтеча проповідує про прихід Месії і закликає до католіків, Андрій залишив все і відправився до нього. Незабаром він став одним із найближчих учнів Іоанна Хрестителя.

Покликання Апостолів Петра та Андрія. Домініко Гирландайо. 1481 р. Ватикан. Сикстинська капела.

Євангеліст Іоанн Богослов так описує покликання апостола Андрія на служіння: Іоанн Хреститель був з учнями на березі річки Йордан, коли раптом Христос наблизився до них. Іоанн, який чимало розповідав учням про Нього, промовив: «Це Агнець Божий, який бере на Себе гріх світу...». Наступного дня Іоанн з двома учнями, Андрієм та Іоанном Зеведієм, знову був на Йордані. Побачивши Ісуса, він повторив: «Це Агнець Божий». Ці повторені слова стали дороговказом для учнів Хрестителя, які в ту ж мить залишили свого наставника та пішли за Ісусом і провели у Нього весь день (Ін. 1, 29-40). Андрій привів свого брата Симона (який пізніше отримав ім'я Петро) до Ісуса, сказавши перед цим: «Ми знайшли Месію. Підемо з нами». Святий Андрій було названо Первозваним, тому що саме він був покликаний першим з апостолів і учнів Ісуса Христа.

Євангеліст Матвій оповідає про те, як Христос зустрів Андрія і його брата Симона-Петра на березі Генісаретського озера, де брати ловили рибу, закидаючи тенета у воду. Ісус звернувся до них зі словами: «Ідіть за Мною, і Я зроблю вас ловцями чоловіків». І вони пішли за ним, покинувши свої тенета.

Євангельська історія зберегла оповідь про те, що саме Андрій уклав на хлопчика, який мав «г'ять хлібів якінніх і дів рибки», цими хлібами і рибою Христос на годував натовп людей (Ін. 6: 8-9). Він же показав Спасителя язычникам, які прийшли до Єрусалиму для поклоніння справжньому Богу.

2012: За свідченням евангеліста Марка, святий Андрій був одним із чотирьох учнів Ісуса, яким Він на горі Сліоніській відкрив долі світу (Мк. 13: 3). До останнього дня земного шляху Спасителя слідував за Ним його Первозваний апостол.

Після воскресіння Ісуса Христа Андрій, так само як і всі, був гнаний переслідувачами, пішов з лudej до Греції, проповідував і хрести в Персії і Малій Азії. Головним місцем його служіння стало узбережжя Чорного моря, яке в ті часи називали «Евксинським Понтоном» («Гостинним морем»). Майже всіди, де виявлявся апостол, влада зустрічала його жорстокими гоніннями, він зазнав безліч скорбот і страждань. Але, підкріплений силовою віри, святий Андрій смиренно переносив всі лиха в ім'я Христове. Особливо багато мука довелось зустріти первозваному апостолові в місті Синоп, де язычники піддали

тортурям. Але, як говорить переказ, «благодаттю своєго Вчителя і Спасителя святий Андрій знову виявився здоровим і ціленим від ран».

Продовжуючи свій проповідницький шлях, апостол пройшов через міста Неокесарію і Самосати, через крайні Алані, через землі аласьків і зигів. За переказами, язычники зиги спочатку не прийняли євангельську проповідь святого Андрія і навіть хотіли убити апостола, але, дивуючись його лагідності і подивництву, залишили її намір. Пройшовши через Босфорське царство, він зробив морську подорож до фракійського міста Візантій. Андрій першим проповідував учненя Ісусові в майбутньому центрі східного християнства, де й заснував Церкву. Він висвятив у сан візантійського єпископа Стакія, який із 70 апостолів, про якого Павло згадував у Посланні до римлян (16: 9). Також святий поставив преєписterів церкви, «щоб вони навчали народ і здійснювали тайства».

З часом апостол Андрій відвідав землі майбутньої Стародавньої Русі, побував на місцях майбутніх міст: Одесі, Києві, Харкові, Новгороді.

Андрій Первозваний благовістував християнське учненя в Причорномор'ї, в І-му столітті після Різдва Христового недалеко від нинішнього села Генеральське поблизу Алушти, в басейні

річки Улу-узен (Мегапотам), на висоті 500 м над рівнем моря. По молитвах апостола біля його скиту забило джерело, що збереглося до наших днів. Саме тут багато жителів Таврії прийняли християнство. Після повернення Андрія Первозваного у Сіфрії землі, на місці його скиту було засновано монастир. А над святим джерелом побудовано храм, названий на честь св. Андрія Первозваного – Ай-Андрій.

Після прибуття в Корсунь Андрій дізnavся, що неподалеку знаходиться гирло Дніпра, і пішов угору по Дніпру... Зупинившись на ночівлі на горбах, на яких згомбував побудований Кій, апостол, за твердженням літописця, сказав своїм учням: «Чи бачите гори ці? Яко на цих горах возієте благодать Божу, імати град великий бути і церкви многі Богу возвідти і мати», а потім, за переказами, піднявся на гори, благословив їх і поставив хрест.

Велеса і Перуна, навернувшись до християнства язычницьких жерців. Апостол проповідував, залишаючи і хрест. Але, дійшовши до самої глибинки землі слов'янської, він вирішив знов повернутися до Малої Азії.

Відомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижні стратили, розп'явили на Х-подібному хресті в місті Патри. На місці розп'яття споруджений величний Собор Андрія Первозваного, найбільший в Греції. Косин хрест, на якому апостол Андрій прийняв мученицьку кончину, відтоді називається Андріївським хрестом.

Собор Андрія Первозваного відомий як хрест, який відмінно відрізняється від інших хрестів. Він має форму квадрата з віконами, які відповідають п'ятимісцевим язичницьким жерцям. Він має форму квадрата з віконами, які відповідають п'ятимісцевим язичницьким жерцям. Він має форму квадрата з віконами, які відповідають п'ятимісцевим язичницьким жерцям.

Великому, мощі святого апостола Андрія були урочисто перенесені до Константинополя і покладені в храмі Святих Апостолів поряд з мощами учня апостола Павла – Тимофія, апостола від сімдесяті та пізніше туди були перенесені з Філі і мощі святого євангеліста Луки.

Апостол Андрій Первозваний водружас хрест на горах Кіївських. Микола Ломтєв. 1848 р.

Різni середньовічнi джерела повідомляють про подальший шлях святого Андрія до Новгорода, де він спорудив хрест біля нинiшнього села Грузино на березi Волхова, потiм вiдправився до Ладзького озера i далi – до острова Валаам, де встановив кам'яний хрест i винищив капища богiв

Апостол Андрій Первозваний. Початок XVI ст. Британська Бібліотека.

Великому, мощі святого апостола Андрія були урочисто перенесені до Константинополя і покладені в храмі Святих Апостолів поряд з мощами учня апостола Павла – Тимофія, апостола від сімдесяті та пізніше туди були перенесені з Філі і мощі святого євангеліста Луки.

Собор Андрія Первозваного в Греції (Патри)

Апостол Андрій вважається засновником i небесним покровителем Константинопольської православної церкви.

За легендою, у VIII столітті мощі апостола Андрія були перевезені

Сандали та цвяхи святого Андрія у Трірському соборі

до Шотландiї ченцем Регулусом i поміщенi в кафедральнiй собор Сент-Ендрюса, мiста, яке отримало своє ім'я на честь апостола і стала церковною столицею Шотландського королівства.

Відомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри. На мiсцi розп'яття споруджений величний Собор Андрія Первозваного, найбiльший в Грецiї. Косин хрест, на якому апостол Андрiй прийняв мученицьку кончину, вiдтодi називається Андрiївським хрестом.

Собор Андрія Первозваного вiдомий як хрест, який вiдмiнно вiдрiзняється вiд інших хрестiв. Вiн має форму квадрата з вiконами, якi вiдповiдають п'ятимiсцевим язычницьким жерцям.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили, розп'явили на Х-подiбному хрестi в мiстi Патри.

Вiдомо також, що апостол Андрій був присутній на Апостольському соборі в Єрусалимі в 49 році.

Восени 62 року апостола Андрія скочили і через три тижнi стратили

ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ МІСЬКОМУ ПАЛАЦУ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА – 80!

У полоні творчості та краси

Дніпропетровському міському Палацу дітей та юнацтва – 80! Ця подія – свято для кількох поколінь дніпропетровців і для сьогоднішніх педагогів, вихованців та їхніх батьків.

Це знаменна дата, як для людини, так і для установи, адже 80 – вік поважний, окрім літ, мудрістю, життєвим досвідом, вагомими надбаннями.

Дніпропетровський міський Палац дітей та юнацтва почав свою історію восени 1934 року, коли в старовинному будинку на головному проспекті Дніпропетровська, що колись називався «Будинок губернатури», почав діяти міський Палац піонерів. Такі позашкільні заклади активно створювалися у багатьох містах.

Естетичне виховання малят

Відкрити в дитині особистість, засікати її творчу працею, виховати доброту та небайдужість до навколишнього світу, надати впевненості у собі та підготувати до школи – основні завдання студії.

За останні два роки у студії комплексного естетичного виховання з'явилися нові дві групи. Всього в ній навчається 115 вихованців із різних районів міста й області, різних соціальних категорій, зокрема діти-інваліди і діти-переселенці.

Юні робить перші творчі кроки у пізнанні прекрасного: навчається малювати, бачити розмаїття фарб, танцювати і сприймати мистецтво танцю, співати, слухати й розуміти музику; відкри-

вають «Країну знань» і «Країну англійської мови».

Кожне заняття – це подорож у незвичайний, цікавий світ, де всі із задоволенням навчаються, виконують вправи і завдання, творчо та імпровізують мислять.

Цікавий навчальний матеріал, заняття у формі гри та казки, участь у яскравих масових заходах допомагають отримати найкращі результати.

Традиційно проводиться діагностика готовності дітей до школи. Тестування за напрямком «Подорож до країни Знань» засвідчило, що більшість із них отримали знання з високими інтелектуальними та писи-

хологічними показниками, що перевищують стандарти та завдання програми «Я у світі».

Зміст навчання і репертуар постійно поповнюються та оновлюю-

добру» за напрямком «Музика та спів».

Постійно оформлюються виставки дитячих робіт з живопису та ліплення «Веселковий водограй», «Фрукти і квіти весни», «Портрет рідної матусі».

На високому рівні проходять не лише відкриті заняття, але й панові, де враховуються вікові особливості дитини, її внутрішній і зовнішній стан, батьківські вимоги, сучасні підходи до викладання матеріалу. Особливістю проведення таких занять є інтегрованість і форма гри, а також поєднання однією темою усіх напрямків навчання.

Ольга МАСЛОВА,
завідувач студії комплексного естетичного виховання

2014 рік приніс педагогам Палацу вагомі здобутки у щорічному Всеукраїнському конкурсі майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів

«Джерело творчості»

У номінації «Соціально-реабілітаційний напрямок» I місце виборола методист Оксана Олександровна Сальникова, яка відтворила у своїх матеріалах широкий спектр напрацювань міського парламенту дітей.

У номінації «Вокал» перемогла керівник зразкового ансамблю сучасної пісні «Співаночки» Марина Сергіївна Левіна.

І місце в номінації «Хореографічне мистецтво» посіла керівник школи-студії сучасної хореографії «Грандіс» Юлія Володимирівна Черновол.

Вітаємо колег і бажаємо подальших творчих успіхів!

Соціально обдаровані діти стрімко генерують свої ідеї, натхненно і наполегливо ініціюють нові лідерські події. Саме так, по-юнацькі завята та відверто депутати Парламенту дітей та учнівської молоді міста звернулись до голови Дніпропетровської обласної ради Е.Г. Удоха щодо проведення спільної сесії Парламенту дітей та обласної ради, щоб обговорити реалізацію у місті лідерських ідей, зокрема довготермінових культурно-просвітницьких проектів.

В сесійній залі обласної ради шкільні депутати порушили питання щодо підтримки дітей незахищених соціальних категорій, розширення формату проведення щорічної акції «Діти – дітям», ініційованої дитячим парламентом у Дніпропетровську понад 10 років тому.

У рамках акції лідери учнівського самоврядування запропонували провести міський конкурс «Чарівна іграшка», до якого залучити всіх школярів міста. На думку ініціаторів, саме іграшки, які діти виготовлятимуть власноруч, по-справж-

ньому прикрасять новорічні свята і в будинках-інтернатах, і на соціальних ялинках міста.

Сесію провели, формат і термін проведення акції затвердили, співорганізаторів знайшли – і робота почалась.

Понад 150 шкіл міста презентували на першому відбірковому турі майже 200 іграшок. 130 кращих із них (із полімерної глини, виконаних в техніках паперопластика, квілінг, орі’ами, фелтінг, айріс-фолдінг, печворк, ляльки Тильда, в’язаних ялинок, сніговиків з фетру) відібрали журі у складі: керівника Парламенту дітей міста, методиста МПДЮ О.О. Сальникової, директорів Обласного молодіжного центру А.В. Сухарєва, Дніпропетровського художнього музею Т.І. Шапоренко, спонсорів проєкту.

Другий етап конкурсу відбувся у виставковій залі Художнього музею, де протягом 10 днів іграшки дарували казковий настрій учасникам незалежного журі – відвідувачам музею. Ті голосували за уподобану іграшку, зазначаючи у придбаному квитку її номер.

Переможцем другого туру став «Сніговик» депутата міського дитячого парламенту Марії Захарової, який «вирушив» до будинку-інтернату разом із солодкими подарунками від спонсорів. Дівчинка отримала річний абонемент на відвідування Художнього музею.

Іграшки-призери конкурсу «роз’іхалися» на новорічні свята до будинків-інтернатів і будинків-інтернатів сімейного типу міста.

Інші іграшки прикрасили ялинки міста і Театру опери та балету.

Під час акції в обласному будинку-інтернаті для дітей із наслідками ДЦП парламент разом із солодощами, книгами і канцтоварами подарував іграшки-конкурсанти не тільки вихованцям, але і учасникам заходу «Ангел дитинства», чио казку «Колобок» привіз із собою на свято.

Завдяки дорослим – керівникам, батькам і педагогам – діти отримали можливість бачити світ неповторним, творити свято дитинства і світ добра.

Оксана САЛЬНИКОВА,
методист МПДЮ,
керівник Парламенту дітей та учнівської молоді Дніпропетровська

1 • 220 років тому (1794 р.) у слободі Мишуриному Розі (Мишурині) освячено новозбудовану дерев'яну Преображенську церкву.

• 115 років тому (1899 р.) народився **Василь Іванович Овчаренко**, український актор, режисер, народний артист УРСР (1959). У 1930-1974 рр. працював у Дніпропетровському українському музично-драматичному театрі ім. Т.Г. Шевченка. Помер 14 квітня 1978 р.

• 130 років тому (1884 р.) у Новомосковську повіті почала діяти земська пошта.

5 • 95 років тому (1919 р.) у с. Мар'янівці на Криворізькій народився **Микола Антонович Миколасенко**, український письменник, поет, член НСПУ з 1958 р.

6 • 145 років тому (1869 р.) у Катеринославі відкрито міський водогін.

7 • 90 років тому (1924 р.) засновано криворізьку міську газету «Червоний бірник».

10 • 105 років тому (1909 р.) до Катеринослава на гастролі зі своєю трупой приїхала відома російська актриса Віра Федорівна Комісаржевська.

11 • 60 років тому (1954 р.) у Дніпропетровську народився **Сергій Павлович Лашкін**, художник. Працює в жанрі станкової графіки, живопису.

13 • 95 років тому (1919 р.) народився **Андрій Михайлович Сапєляк**, український релігійний діяч, епископ-емерит української греко-католицької спільноти в Аргентині. З 1997 р. перебуває з пасторською місією в Верхньодніпровську.

16-17 • 90 років тому (1924 р.) у Катеринославі побував український письменник Остап Вишня, який виступав на «Вечорі ревістри».

17 • 215 років тому (1799 р.) у слободі Дмитрівці (село Булахівка Павлоградського району) освячено новозбудовану дерев'яну Свято-Миколаївську церкву.

19 • 85 років тому (1929 р.) у Дніпропетровську почав діяти кохоміїчний цех заводу ім. Г. Петровського. Нині – ВАТ «Дніпроокос».

22 • 90 років тому (1924 р.) народився **Микола Аркадійович Шишалов**, ліварник, майстер художнього літва, який виготовив численні пам'ятники, встановлені на Дніпропетровщині. Помер 1 серпня 2003 р.

23 • 110 років тому (1904 р.) у сел. Широке народився **Ілля Григорович Кобрийский**, український режисер, народний артист УРСР. Режисер Державного українського драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка (1935-1944, 1951-54 та з 1960-ро), Російського драматичного театру ім. М. Горького (1944-50, 1955-60). Помер 4 листопада 1979 р.

25 • 50 років тому (1964 р.) у Дніпропетровську засновано ВАТ «Дніпропетровський завод мостових залізобетонних конструкцій».

26 • 40 років тому (1974 р.) у Дніпропетровську відкрито **Державний театр опери та балету**. (3003 р. – Академічний).

27 • 25 років тому (1989 р.) у Дніпропетровську засновано театр одного актора «Крік». Засновник, актор і режисер-постановник Михаїло Мельник.

28 • 60 років тому (1954 р.) Придніпровська ДРЕС дала перший промисловий електрострим. З 1996 року має назву «Придніпровська ТЕС».

29 • 105 років тому (1909 р.) у Катеринославі народився **Олександр Йосипович Бейльман** (Олександр Білійов), письменник-прозаїк. Помер 2 травня 2000 р. в Ізраїлі.

Календар підготувала Ярина ГОЛУБ, завідувачка краснавчого відділу обласної універсальної наукової бібліотеки

САЙТ ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО»: GDJERELO.JIMDO.COM

КАТЕРИНОСЛАВЩИНА у 1914 році

Початок війни. Мобілізація, патріотичний рух, поранені, шпиталі, лазарети, завмирання життя

Страхіття війни! Ось те важке, гнітуче почуття, з яким жили народи тогочасної Європи. «Німецьчина й Австрія обібрінися для наступу на Росію; але це не означає, що війна невідворотна» – такі настрої населення Російської імперії відчувало з почуття 1914 р.

Влітку, після відвідування австрійського ерцгерцога Фердинанда, ситуація різко загострилася. 10 липня Австрія висунула ultimatum Сербії з вимогою фактично відмовитися від суверенітету Сербії відповідя «ні». Австро-Угорщина оголосила війну сербському урядові.

18 липня на вulinичних тумбах Катеринослава з'явилися надруковані на червоному папері оголошення: «Государ Імператор повелеть союзовім привести армію і флот на военное положение. Первым днем мобилизации назначено 17 июля». Наступного дня розпочався призов нижчих чинів запасу армії і флоту.

19 липня Німеччина оголосила війну Росії. Того ж дня Катеринослав залізниці перевели у стан надзвичайного стану й охорони.

Під час мобілізації закрилися усі казенні винні лавки, трактири, пивниці; заборонено продаж алкогольних напоїв у ресторанах. Закриті публічні будинки, війшов наказ про заборону засірних ігор у клубах. У мобілізаційні дні в місті не було зареєстровано жодного кримінального випадку, крадіяни пограбувань; не видно було і п'яних.

19 липня в місті відбулася грандіозна маніфесція. Сотні учасників, вигукуючи «Долой Австро-Італію», «Да здравствуют Россия и Сербия», з оркестром, що грав гімн «Боже, царя храни», з ораторією, що проповідує проспектом від міського саду до будинку губернатора. Тут їх зустрів віце-губернатор Татицєв і з балкону висловив маніфестантам підтримку. Патріотичні промови лунали в будинку громадських зборів і Англійського клубу, в саду Комерційного зібрання до третьої години ночі.

20 липня на надзвичайних зборах міської думи ухвалено рішення про початок збору пожертувань для надання допомоги родинам осіб, які привезли до війська. На площі перед військовими таборами відбувся молебень.

На перші дні мобілізації добровольцями на фронт побажали піти члени катеринославців. Так, міський лікар Л.М. Сошик подав заяву до головного санітарного управління про заарахування його поза чергою лікаря до діючої армії. На військову службу призначився усі лікарі-психіатри. На театр воєнних дій пішов і член міської управи Ф.Ф. Бурмістерь – його благословили образом Георгія Побідоносця.

«Студенти екатеринославського горного інститута з чувством іскренності и восторга отклинулись на привіз стать в ряды доблестных русских воинов на защиту дорогої отечества», – таку телеграму послали студенти Верховського Головноїнженерного училища.

Канцелярія губернатора заполонили німці, які виявили бажання отримати російське підданство. Великі землевласники та заводчики з німців у Александровському повіті порушили клопотання про заміну їхніх прізвищ на російські. Ухвалено рішення про перейменування залізничних станцій тощо, які мають німецькі назви, на російські.

Зі вступом у Турецьку війну 1914 року турецько-піддані звернулися до влади приняти їх у російське підданство, оскільки воїни, у більшості, є вірменами, живуть тут здавна, а інші теперішні піддані – фігури. Водночас турки масово від'їжджали на батьківщину: закрилося чимало пекарень і кондитерських, які ім належали.

Майже всіх французьких і бельгійських піддані, які були високими адміністраторами, підприємствами Криворізько-Донецького басейну, викинули на батьківщину інші уряди.

Почали надходити перші пожертування на потреби воєнного часу. Член Державної Думи О.М. Александров пожертвував місту 1 тисячу крб, від менонітів до товариства Червоного Хреста надійшло 100 тисяч крб. Адміністрація бельгійського трамвая ухвалила рішення про відрахування щоденно родинам своїх службовців, які пішли на фронт, по 30 і 40 коп., а Правління Трубопрокатного та Брянського заводів – по 3 крб на члена родини.

До серпня у Катеринославі почали працювати комітет зі збору близько 1 теплого одягу для воїнів фронту та поранених і юнаків для сімей запасних; формувалися шпитали та лазарети, при земській управі відкривалися курси сестер милосердя.

У Катеринославі 4 тисячі сімей залишились без годувальників, яких призвали на війну, – але це майже 9 тисяч осіб. Місцеві благодійні комітети час від часу проводили «кухляні збори» на допомогу таким родинам.

У Катеринославі 4 тисячі сімей залишились без годувальників, яких призвали на війну, – але це майже 9 тисяч осіб. Місцеві благодійні комітети час від часу проводили «кухляні збори» на допомогу таким родинам.

Із середини серпня місто готувалося прийняття поранених і хворих війнів. У головному корпусі земської лікарні підготували за останнім словом медичними двісті ліжок.

Перша партія поранених (282 осіб) під час бою 12 серпня на австрійському театрі бойових дій (Львів, Галичині) прибула до Катеринослава 25 серпня. На вокзалі їх зустрічали губернатор Колобов, депутат IV Державної Думи Александров, князь Урусов, міські діячі та сотні мешканців міста, які стояли на проспекті від вокзалу до губернської лікарні, включаясь і склади капелюх, пригощали фруктами, пускерками, дарували квіти. Перевозили поранених спеціально обладнаними вагонами трамваю та 12 автомобілями, які наявні місцеві яхт-клуби. На транспорті були білі пропорції з червоними хрестами. Поранених допомагали сестри милосердя та санитарі. При вході поранених із вагонів численна публіка відчутно гноїла «Ура!».

З того часу майже щотижня до міста прибували поранені. Під лазарети обладнавали примищення Потьомкінського палацу, новий театральний будинок Англійського клубу, жіночі гімназії, щойно відкритий Алексєєвський приполог на вул. Севастопольській, дитячу лікарню ім. І.М. Алексєєвської. Місцеві заводи – Бринський, естампажний, хімічний – виготовляли ліжка для шпиталів, а вагони майстерні облаштовували санітарні вагони для перевезення поранених.

Серед учасників війни було чимало катеринославців: підпоручник Д. Слоновський, син місцевого купця Захарія Айнгарн, селянин Савелій Мунтян.

Син службовця залізниці, 17-річний юнак Остапенко, таємно проправився у санітарному потязі на фронт і брав участь у багатьох битвах, був поранений в руку і прибув до Харківського лазарету. Одержав важке поранення і син членів Управи міської думи К.І. Макаренка – Анатолій. Під час атаки більшовиків його контузило іншою піхотою у голову, поранило у спину та голівку. Із тим, що він відчутно відчувається, багато жертвували й місцеві жителі.

Мирні життя міста швидко засгало: скорочувалося виробництво, занепадали торги, обмежено кредит, зменшилася кількість угод. «Но есть заміри и в інших проявлениях жизни: не видно гуляючих девиц, не видно на улицах наїзник, нет кутящих в отдельных кабінетах компаний, нет игорного и маклерского азарту, всякого рода кабацкое времепрепровождение сократилось».

В якому обіході внесено нечі активне и хороше. Собирають пожертви, производят обследование семей запасных, организуют продажу флагов, собирают белье, формируют попечительства, устраивают лазареты.

Це моральне приобретение, которое внесли нынешние дни вместе с кровью и страданiem. Таково же свойство исторических моментов. Историческая волна подняла людей на моральную высоту, – констатували місцеві журналісти у жовтні.

Власні закритки під час мобілізації будинків розпустили просячи дозвол на їх відкриття і отримувати залишки. Адміністрація клубів клопотчиться про дозвіл на гри, бо без неї клуби не можуть існувати через відсутність прибутків. Звільнено чимало прапорщиків, які обслуговували що гру. Власники броварів і скляння заводів звертаються до уряду з проханням дозволити продаж пива, виробництво якого припинилося і на звільнення чеканять тисячі робітників. У жовтні продаж пива був дозволений в місцях, які називалися Міська дума, а спирту – тільки на військові, технічні та навчальні потреби за рецептром.

У лабораторії загальній хімії Гірничого інституту розпочалися дослідження водоростей Чорного моря для отримання з них йоду, якого бракувало у високі роки. За сприяння князя Урусова для лабораторії дозволили 200 пудів водоростей.

На кінець року в губернії перевербували чимало військовополонених – німці, австрійці, турки. Вирішувалось питання про використання їх як робочої сили.

Наближался Різдво і Новий 1915 рік. Напередодні свята місто зібрало і відслало на фронт 12 вагонів теплих речей для війнів. Редакція газет отримували чимало листів із фронту та друкували.

«Групка екатеринославцев, находящихся на передовых позициях с самого начала военных действий и воюю судьбы живые и невредимые в дни наступающего Нового года полные радости и оживления до конца послужит Родине, шлют привет родному городу и наилучшие пожелания всем родным и знакомым». Під листом підписи 28 осіб – унтер-офіцерів, підпрапорщиків, воянів.

Із 365 днів 1914 року – 165 припали на війну. Коли все це скінчиться? На це «прокляте» питання, котре хвилювало кожного, відповіді не мав ніхто. Англійський посол у своїй промові у Петрограді назавв дату – літо 1915 року. Тривав призов ратників до армії.

Валентина ЛАЗЕБНИК, історик, завідувачка відділу Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. Яворницького.

(Всі дати подані за старим стилем. Ред.)

ЗАСНОВНИК ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» — ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Редакційна колегія: В.М. ВАСИЛІНЕНКО, О.І. ДЕМЧИК,

В.Г. ДОЛГОПОЛЬЙ, С.Г. КРАМАРЕНКО, М.І. РОМАНЕНКО

Головний редактор З.В. МАРЧИШІНА

Заступник редактора С.А. ШУЛЬГА

Фотокореспондент Г.Г. та А.Г. КІРОЧЕНКО

Дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

Газету надруковано

в друкарні ПП «Ліра М»,

49038, Дніпропетровськ,

просп. Воронцов, 73,

тел. (056) 721-92-60.

Ціна договорна.

Передплатний індекс 40620.

Свідоцтво про реєстрацію

ДП № 66 від 13.12.1993.

Формат А 3. Друк офсетний.

Обсяг 1,6 ум. др. арк.

Наклад . Зам. №

Адреса редакції:

49006, Дніпропетровськ,

вул. Свердлова, 70, к. 216.

Телефон/факс: 732-47-61,

732-48-48.

E-mail: GDjero@yandex.ru